

Тенденція розвитку бізнесу пов'язана з тим, що в його діяльності економічна результативність пов'язується з соціальною практикою, його співучастю в суспільно значущих проєктах. Це обумовлює зміну характеру взаємовідносин між бізнес-структурами, державою і суспільством: соціальна діяльність бізнесу сприяє зняттю напруженості у взаєминах, формуванню більшої довіри до нього з боку держави і суспільства; також вона створює передумови для підвищення якості життя людей, що формує потенціал для зниження конфліктності у суспільстві.

Внесок бізнес-структур у вирішення соціальних проблем суспільства повинен здійснюватися не тільки у вигляді спонсорської чи благодійної допомоги, спрямованої на покращення іміджу компанії, а у вигляді цілісних, системних корпоративних соціальних програм. Ці програми передбачають взаємодію бізнесу як з державою в цілому, так і з місцевими громадами та обов'язкову участь бізнесу у прийнятті рішень та їх реалізації, як на рівні окремих соціальних програм, так і на рівні національних проєктів [3].

Органи влади повинні активно працювати у визначенні стратегій стосовно бізнесу та громадян. Вони мають великий набір засобів для досягнення цілей їхньої політики – законодавчі, економічні інструменти, інформація, освітні програми, ініціативи добровольців, соціальні стандарти тощо. Кожен з них передбачає взаємодію влади, бізнесу і суспільства на різних рівнях і кожен має свої переваги і недоліки. Необхідно отримувати вигоду від комплексного використання всіх цих інструментів і знайти правильне співвідношення засобів і визначених цілей.

Це співвідношення повинно враховувати сучасні тренди: завдання побудови соціального партнерства на основі взаємодії починають трансформуватися, акцент переноситься на рівноправне партнерство органів державної влади та органів місцевого самоврядування, громадського сектору та бізнес-спільноти, на функціонування цього партнерства на засадах гласності, взаємної зацікавленості та довіри. Об'єктивні закономірності розвитку ринкового господарства, економічна раціональність і політична розсудливість змушують бізнес, також як і владу, відмовлятися від радикальних рішень і шукати баланс інтересів.

Вибір та реалізація інноваційних моделей взаємодії влади, бізнесу та суспільства залежить від рівня соціальної спрямованості бізнес-структур, активності держави у вирішенні завдань поліпшення рівня та якості життя громадян та участі некомерційних громадських організацій у реалізації різноманітних соціальних проєктів.

Джерела та література

1. Антохов А. А. Регіональна економіка та інтелектуалізація суспільства: інноваційні аспекти взаєморозвитку [Текст]: монографія. Львів: ПП «Видавництво “БОНА”», 2016. 420 с.
2. Ахновська І. О., Лепіхова О. Ю. Механізм впровадження корпоративної соціальної відповідальності на підприємствах України. *Економіка і організація управління*. 2016. № 1 (21). С. 36–44.
3. Шутаєва О. О. Соціальна відповідальність в досягненні конкурентоспроможності підприємства. *Культура народів Причорномор'я*. 2014. № 273. С. 73–78.

Кокколова Є. – студентка II курсу

Науковий керівник: ст. викл. О. Жук
Київський національний торговельно-економічний університет
м. Київ, Україна

Інновації та циклічність економічного розвитку

Важливим аспектом є технологічні зміни, які визначають соціальні, політичні та культурні покращення. Кожне зі зрушень розв'язує конкретне питання суспільства, але його подальший розвиток породжує нові проблеми, для розв'язки яких потрібен певний час. Вдалий розвиток соціальних структур залежить від інноваційних перетворень, які час від часу

виникають і охоплюють науково-технологічну сферу та, насамперед, пов'язані з економічними та суспільними змінами.

Мета роботи – це оцінити економічні системи інноваційного потенціалу на основі досліджень закордонних учених, а саме Н. Д Кондратьєва та Й. Шумпетера.

Закінчення однієї хвили історичного розвитку є початком нової. Минула епоха не зникає безслідно, бо продовжує жити у вигляді техніки, культури та світогляду людей, які передбачили майбутній рух суспільства. Економічний спад прискорює інноваційний процес, який стимулює нову хвилю технологічного підйому. В будь-якому випадку, соціальна система переживає періоди економічного спаду чи зростання.

Досягнення науки та технології визначають не тільки динаміку економічного зростання, але і рівень конкурентоспроможності держави у світовому товаристві. Економічна хвиля складається з коливань ВВП, що супроводжуються рівнем безробіття й темпів інфляції в країні. Окремі економічні цикли відрізняються один від одного за тривалістю та інтенсивністю, але мають однакові фази. Здебільшого вони мають назви: підйом, скорочення, спад, поживлення. Тривалі спади називають депресіями, але ми звикли до терміну «криза» [1]. Періодичні цикли описані в 1920-ті роки Миколою Кондратьєвим. Вчений в області економіки встановив, що «перед початком висхідної хвили великого циклу, а іноді й в самому її початку спостерігаються значні зміни в основних умовах господарського життя суспільства. Ці зміни виражаються в глибоких модифікацій техніки виробництва та обміну (яким, своєю чергою, передують значні технологічні винаходи та відкриття)» [2].

Хвилеподібний розвиток соціально-економічних процесів є природним і закономірним явищем, зумовлений різними нововведеннями. Кондратьєв виявив чотири «емпіричні правильності» великих циклів.

Перед початком підвищувальної хвили кожного великого циклу спостерігаються глибокі зміни техніки виробу, і обміну, яким, у свою чергу, передвіщають найбільші технічні винаходи й відкриття. Інтервали підвищувальних хвилей великих циклів, як правило, значно багатші великими соціальними потрясіннями й переворотами в житті суспільства. Знижувальні хвилі цих циклів супроводжуються тривалою депресією. Середні цикли як би нашаровуються на хвилі великих циклів, тому характер фази останнього не може не відбиватися на ході середніх циклів.

У 1939 р. вийшла праця Й. Шумпетера «Економічні цикли», де розглядається загальний принцип економічних коливань. Учений пов'язує природу циклів з новаторською діяльністю. Він вперше об'єднав вже наявні економічні цикли із застосуванням інновацій. На думку вченого, інновації – це не просто нововведення, а фактор виробництва. Масова поява «нових комбінацій» свідчить про початок підйому економіки [3].

Головним процесом розвитку економіки є конкуренція, яка закладена на новаціях і веде до трансформаційних існуючих галузей, які готові втілювати нові, інноваційні проекти. Розрізняють два види нововведень: радикальні (базисні) нововведення, які виникли на ґрунті нових знань та сформувалися на основі вивчення нових закономірностей та поліпшуючі нововведення, які з'явилися на базі вже існуючих законів та принципів [3].

Але не варто забувати, що нова економічна система ґрунтується на знаннях та інтелектуальному капіталі. Візьмо до прикладу дослідження у США, вони показали, що, якщо у 1950 р. виробничі витрати американської обробної промисловості склалися на 80 % з матеріальних витрат і на 20 % з витрат на інтелектуальний капітал, то зараз це співвідношення становить приблизно 30 % і 70 % відповідно [4]. Цікавими є дані про взаємовідношення вартості матеріальних активів організації та її ринковий показник. Дослідження доводять, що це відношення коливається між 1:3 і 1:4; пізніші 1:5 і 1:7. Інвестиції в інформаційних технологіях сьогодні перевищують, оскільки в 1965 р. склали 1/3 всіх нововведень. Нематеріальні активи поступово замінюють матеріальні [4].

Інновації вважають успішними, коли відбувається їх ефективна комерціалізація. Щоб досягти успіху, необхідно ще до початку створення нововведень, на основі прогнозування знаходити потенціальних покупців. Спливають нові форми організації між розробниками, виробниками та споживачами інновацій. Сьогодні, у США 85 % ідей щодо поліпшення приладобудівної продукції підказують інноваторам споживачі.

Щодо України – ми відстаємо, економіка України вимагає нововведень процесів інноваційної трансформації в різноманітних галузях, а саме нафтохімічної промисловості, фармацевтичної, ІТ сектору, авіаційної тощо. Інноваційна модель підвищує конкурентоспроможності країни. В нашій країні домінує ресурсна та інтелектуально-донорська модель, але ці моделі є дуже нестабільними та приносять незначний рівень економічної ефективності. Ресурси швидко виснажуються й призводять до нерозумного використання. Це призводить до гальмування рівнів показників добробуту країни.

В Україні державні цільові програми національного рівня спрямовані на окремі напрями в науково-технічній сфері. Стратегічні документи загальнодержавного рівня, які направлені на розвиток інноваційної діяльності, а саме, підвищення обсягів випуску продукції V (до 12 %) і VI (3 %) технологічних укладів, збільшення частки високотехнологічної продукції в експорті України до 20 % не були виконаними та не дали гіпотетичних результатів [5, 19–22]. Дефіцит фінансування з боку держави, низька ефективність реалізованих процесів, нестача коштів від приватних інвесторів є елементом, який затримує реалізації державних планів в інноваційній сфері.

Але в Україні ще залишились види економічної діяльності, ресурси яких ще не вичерпані, тому інноваційні стратегії є дуже актуальними сьогодні. Це вдалий спосіб ведення конкурентної боротьби на економічних ринках.

Отже, роблячи висновок з вище сказаного, можна стверджувати, що розвиток технологій це головна рушійна сила прогресу в економіці. Нова технологія виникає не одна, а в комплекті з іншими технологіями, які доповнюють одна одну. На інноваційному типі розвитку будується нова модель економічного зростання, вона забезпечує зміну самого поняття науково-технічного прогресу і науково-технічного розвитку. Економічний розвиток, невідмінно, залежить від вдалих інновацій. Але цей прогрес є нерівномірним, він характеризується послідовністю певних підйомів. Для України, в пріоритеті інноваційної складової розвитку є інтелектуалізація виробничої діяльності, екологічність, формування високих технологій тощо. Ця модифікація залежить від інноваційної політики, розроблення заходів щодо ефективного стимулювання інновацій, реалізація наукомістких галузей та створення ресурсощадних, екологічно чистих підприємств.

Джерела та література

1. Новиков Д. А., Ивашенко А. А. Модели и методы организационного управления инновационным развитием фирмы. Москва: КомКнига, 2006. 332 с.
2. Кондратьев Н. Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения. Москва: Экономика, 2002. С. 320–321.
3. Шумпетер Й. Теория экономического развития: исследования предпринимательской прибыли, капитала, кредита и цикла конъюнктуры. Москва: Прогресс, 1982. 455 с.
4. Пискунов Д. Влияние инновационной политики на международную конкурентоспособность государств. 2003. 20 июня. URL: <http://stra.teg.ru/lenta/innovation/1175>
5. Антонюк Л. Л., Поручник А. М., Савчук В. С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: монографія. Київ: КНЕУ, 2013. 394 с.

Компанець Д. – студент
Науковий керівник: д. е. н., проф.
С. Кульпінський
Національний університет
«Чернігівська політехніка»
м. Чернігів, Україна

Формування стратегії диференціації продукції на споживчому ринку

В сучасних умовах коли на ринку діє високий рівень конкуренції, підприємствам необхідно обирати відповідну конкурентну стратегію, яка б дала можливість захищати свій сегмент ринку, від дій конкурентів, а також забезпечити високу конкурентоспроможність товару.